

Annette Lindell

Kommunstyrelsen

Redovisning av polisens trygghetsundersökning 2024

Bakgrund

Länets kommuner och Polisregion Stockholm¹ genomför varje år en undersökning av invånarnas trygghet. Trygghet i det här sammanhanget kan beskrivas som upplevelser av brott, trivsel/känsla av säkerhet i offentlig miljö och upplevelse av ordningsstörningar².

Undersökningen har genomförts varje år sedan 2020. Danderyds kommun har deltagit varje år bortsett från 2022 då endast tre kommuner deltog³. Linnéuniversitet bistår vid metodutveckling, genomförande och analys. Undersökningen samfinansieras av Polismyndigheten och respektive kommun.

Sammanfattning

Tryggheten i befolkningen har ökat på många sätt. Trygghet i bemärkelsen andel som uppger att man är ”trygg eller ganska trygg då man går ut sent en kväll i området där man bor” har ökat stadigt över tid från 77 % år 2020 till 87 % år 2024 (i Polisregionen 2024 var andelen 74 %). Andelen som ”känner sig trygga” mätt på detta sätt har varit högre än i Polisregionen under alla år som undersökningen genomförts i Danderyd.

Aktiviteter som en högre andel av invånarna uppger att de har avstått ifrån någon gång under de 12 senaste månaderna på grund av oro för brott är att ”åka kollektivt (23 %)” samt att ”gå på sportevenemang (11 %)”. I flera av de förvalda kategorierna där frågeställningen handlar om ifall man avstår aktiviteter verkar otryggheten ökat och det kan vara så att en större del människor avstår aktiviteter än tidigare.

---

¹ Polisregion Stockholms geografiska utbredning omfattar Stockholms län samt Gotland.

² I brottsförebyggande sammanhang skiljer man ofta på trygghet och säkerhet där trygghet står för en känsla och säkerhet definieras som en mätbar utsatthet för brott (i vissa fall fara/risk för skador, död och ohälsa)

³ År 2022 valde flera kommuner att inte finansiera undersökningen vilket slutade med att Polismyndigheten valde ut tre kommuner som fick delta. Övriga kommuner som önskade delta nekades det.

Annette Lindell

Många av de variabler/faktorer som undersökts på grund av att de påverkar tryggheten i ett område upplevs inte som problem alternativt förekommer inte enligt majoriteten av de svarande. Ser man endast till de som svarar att ett fenomen/faktor är ett stort problem så är det mörker/dålig belysning, tiggeri, nedskräpning och MC/moped på gång och cykelbanor som verkar skilja ut sig jämfört med övriga valbara alternativ. Mörker/dålig belysning har det högsta punktestimatet med 8 % som uppgett att de anser att det är ett stort problem.

Det verkar finnas skillnader i andelen som anser att en ordningsstörning eller fenomen utgör ett problem i området vid jämförelse av resultat från olika geografiska områden.

Knutpunkterna är fortsättningsvis de platser som omnämns som otrygga platser i fritextsvaren

Några undergrupper som kan vara värt att studera mer noggrant är de yngre åldersgrupperna och personer med låg utbildningsgrad då dessa i högre grad uppgett att de är utsatta för allvarliga brott som hot och våld. Utifrån samhällsdebatten skulle man kunna tro att andelen som uppger sig utsatta för bedrägerier som leder till ekonomisk förlust skulle vara högre i den högsta åldersgruppen men resultaten motsäger att just den åldersgruppen är mest drabbad.

Resultatet av undersökningen samt efterföljande slutsatser överensstämmer i hög grad med andra undersökningar, erfarenheter och de slutsatser som tidigare har dragits utifrån dem.

Syfte och förutsättningar

Resultaten av trygghetsundersökningen utgör en viktig del av underlaget som används för att göra lokala kommunala lägesbilder samt för att utvärdera det brottförebyggande och trygghetsskapande arbetet och göra prioriteringar. Den här trygghetsundersökningen är den enda i sitt slag som har ett tillräckligt stort urval för att man ska kunna dra slutsatser om Danderyd⁴ som regionalt område.

Som det är nu deltar alla länets kommuner vilket möjliggör regionala jämförelser och Danderyds tidsserie omfattar fyra mätningar så utvecklingen av trygghet går att följa. Till sammanhanget hör att kommuner enligt lag har skyldighet att göra lokala lägesbilder och uppföljningar av det

---

⁴ Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som Brottsförebyggande rådet (BRÅ) genomför har så få svarande per år att data från två år läggs måste läggas samman för att det ska vara meningsfullt att publicera ett resultat på lokal nivå.

Annette Lindell

brottsförebyggande arbetet. (Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete)

Metod

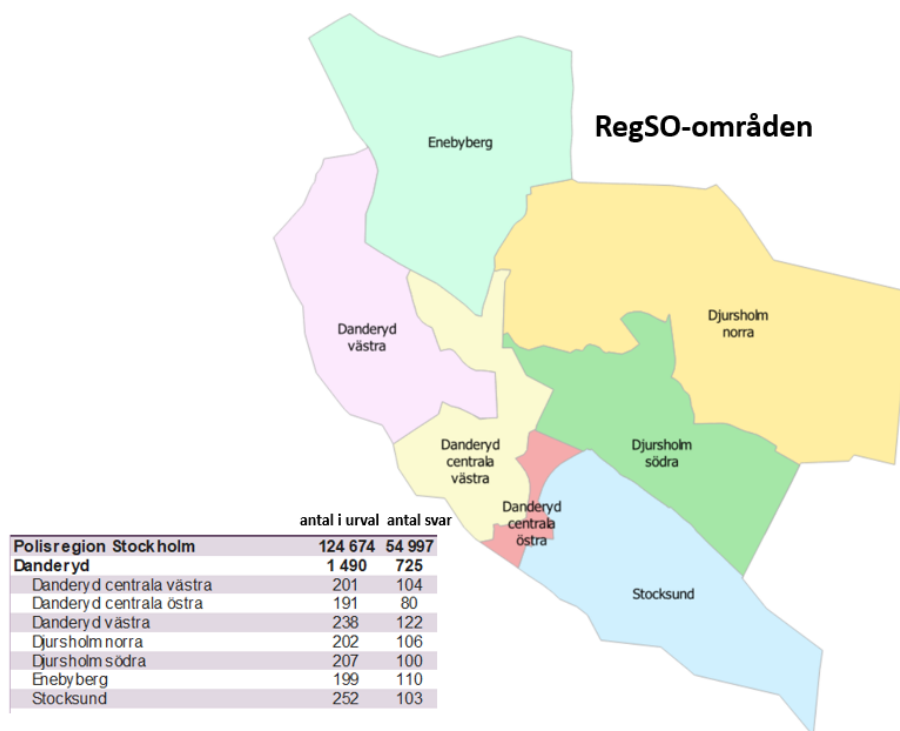
Undersökningen riktar sig till kommuninvånare i åldern 16–85 år. I Danderyd svarade 725 av 1490 invånare vilket medför en svarsfrekvens på 49 %. Det regionala urvalet 2024 bestod av 124 674 personer. Totalt svarade 54 997 personer på enkäten. Det innebär en svarsfrekvens på 44 %.

Enkäten innehåller kryssfrågor och är indelat i följande sex frågeområden:

- Problem i området där du bor
- Utsatthet för brott
- Oro för att utsättas för brott
- Polisens och kommunens agerande
- Anmälan om brott
- Bakgrundsfrågor

Det finns även möjlighet till öppna svar i en fråga som gäller platser man undviker.

Frågor om bakgrundsvariabler möjliggör analyser i olika grupper baserat på ålder, utbildning och kön samt geografiskt område. Som geografisk undergrupp har indelning enligt RegSO valts.

Annette Lindell

Genomförande

Data samlas in genom brevutskick med pappersenkäter. Det finns möjlighet att besvara enkäten digitalt. Webbenkäten finns på sex språk; svenska, engelska, arabiska, farsi, somali och dari. Datainsamling har skett från april till augusti.

Att betänka vid tolkning av data

Vissa av dessa underkategorier har inte så många svarande och svarsfrekvensen kan skilja sig åt. Exempelvis är svarsfrekvensen i Stocksund 40 % medan den är 52 % i Djursholm norra och Danderyd centrala västra. Det är också färre respondenter i de yngre ålderskategorierna. I åldersgruppen 16 – 19 år var det endast 31 respondenter år 2024.

Covid19-pandemin i Sverige startade ungefär under samma tidsperiod som den första mätningen gjordes och kan ha påverkat både mätningen 2020 och 2021. Det kan påverka både brottsförekomst utomhus och inomhus samt upplevelsen av offentliga platser då dessa kan ha varit mer öde på grund av pandemin och de förhållningsregler som förespråkades då. Det kan även tänkas att oro för smittspridning färgar av sig i svaren under det här åren trots att frågorna många gånger specificerar att de specifikt ska sättas i relation till oro för brott och ordningsstörningar.

Datainsamlingsperioden var april till augusti (tidigare mars-juni) Tidpunkt för besvarande av enkäten kan påverka svaren. Exempelvis skulle belysning kunna vara ett större problem under de mörkare årstiderna medan ordningsstörningar relaterat till mopedåkning och stöld av cyklar kan öka under varmare och ljusare årstider.

Fokus i undersökningen är problem och otrygghet vilket kan innebära att det främjande/salutogena arbetet där man lyfter skyddsfaktorer, deltagande och egenmakt inte synliggörs. Det kan vara av särskild vikt att reflektera över för kommunala aktörer då en stor del av de basala verksamheterna har effekter på sådana hälsofrämjande faktorer. Det finns en risk att man missar en stor utvecklingspotential av det brottsförebyggande arbetet genom kvalitetsutveckling av de egna verksamheterna om man enbart förknippar trygghetsarbete och brottsförebyggande arbete med de faktorer som mäts i just den här trygghetsundersökningen.

Resultat

Danderyds Kommun har överlag ett mer positivt resultat än Polisregionen. Några undantag finns exempelvis vad gäller utsatthet för vissa brott.

Annette Lindell

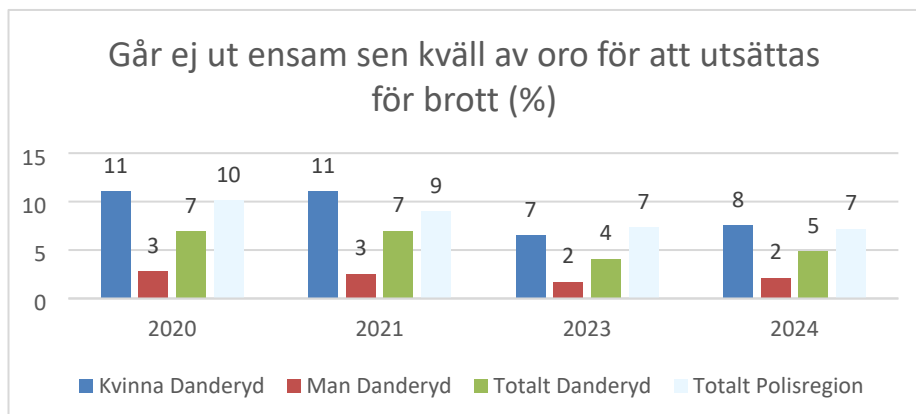
Känsla en sen kväll, våga gå ut i bostadsområdet

För varje mätning är det fler som känner sig trygga/ganska trygga både lokalt och regionalt. I Danderyd är det 87 % som känner sig trygga eller ganska trygga med att vistas i området där de bor sent en kväll jämfört med 74 % i Polisregionen. För Danderyd har det skett en stegvis ökning med 10 procentenheter sedan mätningen 2020.

Andel % som känner sig trygga/ganska trygga sen kväll i sitt bostadsområde eller i dess närhet

	Danderyd (%)	Polisregionen (%)
2024	87	74
2023	85	72
2021	80	68
2020	77	66

Samtidigt var det i de första mätningarna runt en tiondel av kvinnorna som uppgav att de inte alls går ut sent en kväll på grund av otrygghet/oro för brott. Inte anmärkningsvärt i jämförelse med andra kommuner i undersökningen men det är mycket beklagligt att rörelsefriheten påverkas så mycket för dessa individer. I årets mätning var det 8 % av kvinnorna som svarade att det inte går ut på grund av oro för att utsätts för brott.

Bland ungdomar 16–19 år ser man också en positiv utveckling vad gäller trygghet i området. Det första året var det över 20 % bland ungdomar 16-19 år som valde ett av de tre alternativen känner mig otrygg, känner mig ganska otrygg eller går inte ut alls som svar på frågan om trygghet i bostadsområdet. I år var den siffran 6,9 %. De här resultaten bör dock tolkas försiktigt då det var 31 personer i den åldersgruppen som svarade i år och så få som 21 personer 2021. Men trots det väcker resultaten frågor om skiftningar i ungdomars trygghet i närområdet som fortsatt kan studeras.

Annette Lindell

Undvika platser av oro för brott

Av de aktiviteter som Danderydsborna undviker är andelen störst för kollektivtrafik. Under de fyra år som undersökningar har genomförts har det andelen som uppger att de undviker kollektivtrafik varit mellan 19% och 24 %. Det stämmer med tidigare kunskap och undersökningar. En ökning har skett av andelar som uppger att de undviker sportevenemang (från 5 % som undviker sportevenemang i första mätningen till 11 % i den sista mätningen)

AVSTÅTT AV ORO FÖR BROTT/OTRYGG (%)

BIO	3	5	2	5
RESTAURANG	5	7	5	8
SPORT	5	6	6	11
FÖRENING	2	3	2	3
KOLLEKTIVTRAFIK	19	24	20	23

Fråga: Har det under de senaste 12 månaderna hänt att du under kvällstid avstått från att delta i någon av följande aktiviteter därför att du känt dig otrygg eller rädd för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld? Har du av den anledningen avstått från att

Knutpunkterna är fortsättningsvis de platser som nämns överlagset flest gånger som otrygga platser i fritextsvaren.

Självrapporterad utsatthet för brott
senaste 12 månaderna

ANDEL UTSATT FÖR BROTT (%)	POLISREGION				
	2020	2021	2023	2024	2024
Fysiskt våld som gett smärta	1	1	1	1	1
Utsatt för hot	5	5	2	4	5
Utsatt för stöld	13	9	9	9	8
Utsatt för skadegörelse	6	5	5	4	6
Utsatt för bedrägeri*	5	7	5	9	6
Anmält brott	15	11	10	12	9

* Lurat dig så att du gått med ekonomisk förlust

De underkategorier som rapporterar störst utsatthet för bedrägerier⁵ i 2024 års mätning är dels män, dels ålderskategorin 30–49 år samt även utbildningskategorin ”grundskola och lägre utbildning”. I alla dessa delgrupper har 11 % rapporterat utsatthet för bedrägeri under de senaste 12 månaderna. (Notera att här åsyftas bedrägeri som orsakat ekonomisk förlust, det vill säga fullbordat bedrägeri).

Vad gäller hot och våld som orsakar smärta noteras att åldersgruppen 16–19 år samt de som har grundskola och lägre utbildning (n=49 personer) sticker ut genom att 8 procent uppger att de har utsatts för sådan smärta de senaste

---

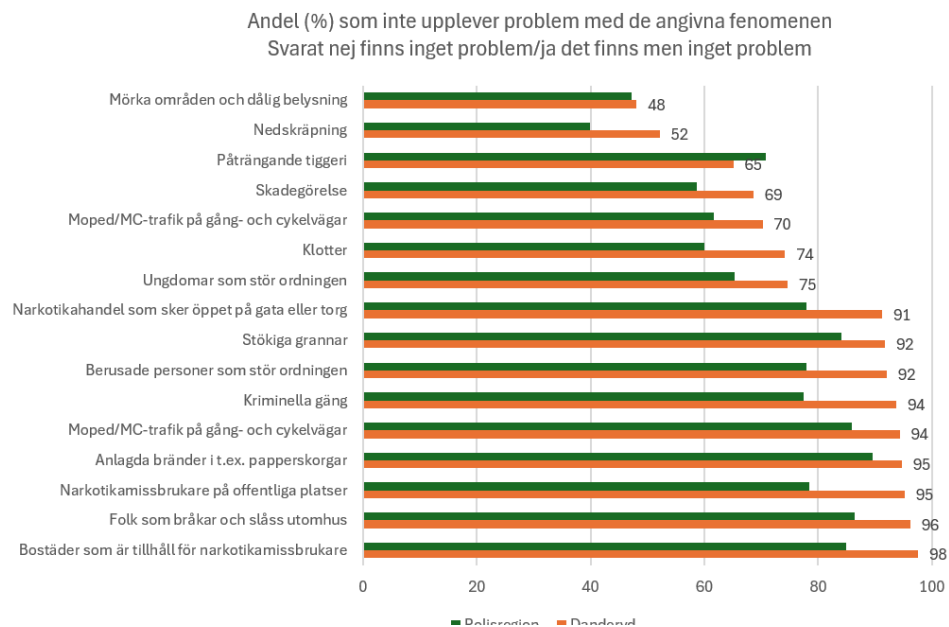
⁵ Utifrån punkttestimatet och inte utifrån konfidensintervall

Annette Lindell

12 månaderna. De två grupper där störst andel rapporterar hot och brott som avser att skrämma är unga 16–19 år samt de som har grundskola och lägre utbildning.

Ordningsstörningar och andra faktorer som kan upplevas som problem

Flera av vanliga och i enkäten valbara ordningsstörningar/fenomenen är inte något problem för huvuddelen av befolkningen. Ungefär hälften av befolkning anser att mörka områden/belysning samt nedskräpning utgör ett stort alternativt ett litet problem. Ett undantag är påträngande tiggeri där en högre andel upplever problem i Danderyds befolkning.

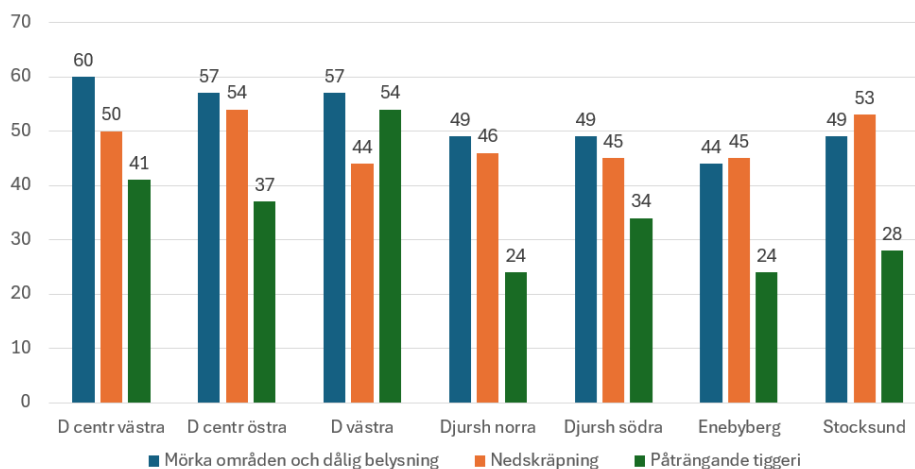
De faktorer som anges vara ett *stort* problem i högre grad än andra är mörka partier/dålig belysning, påträngande tiggeri, mopeder på gång/cykelväg samt nedskräpning. Det är mellan 8 och 5 % som anger dessa faktorer eller fenomen som problem.

Annette Lindell

Andel (%) ser stort problem	2020	2021	2023	2024	Polisregionen 2024
Mörkt, dålig belysning	16	8	6	8	11
Påträngande tiggeri	14	8	5	7	7
Moped/MC gång/cykelväg	6	7	7	6	11
Nedskräpning	9	8	5	5	16
Kriminella gäng		1	1	1	7
Ungdomar som stör	3	1	1	1	7
Biltrafik gång/cykelväg	1	1	2	1	3
Skadegörelse	5	3	2	1	6
Narkotikamissbruk offentligt	2	1	1	1	5
Stökiga grannar	1	1	1	1	3
Bränder (ex papperskorgar)	1	0	0	1	2
Klotter	2	2	1	0	5
Offentligt, narkotikamissbruk	1	1	0	0	7
Bostäder narkotikamissbruk	1	0	0	0	4
Berusade som stör	1	1	0	0	4
Slagsmål/bråk utomhus	1	1	0	0	2

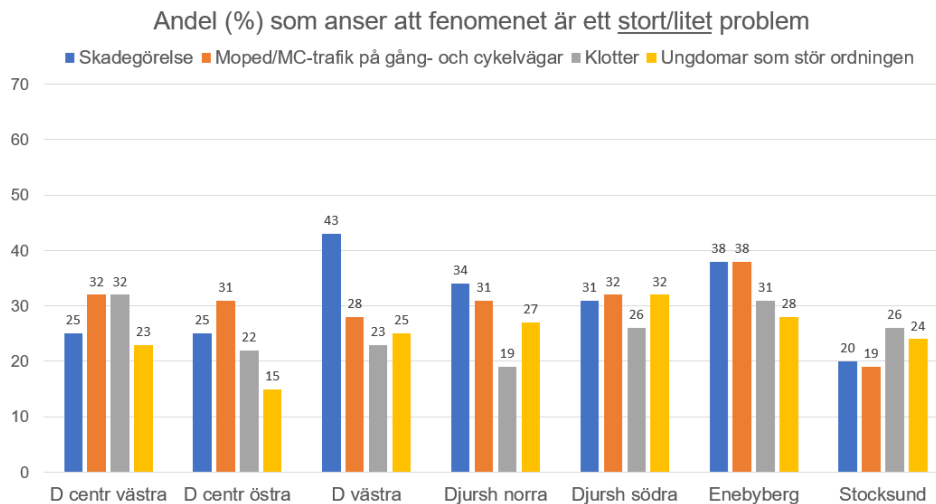
Undersökningen indikerar att tiggeri och nedskräpning i högre grad uppfattas som ett problem i det geografiska område som benämns Danderyd västra samt att andelen som uppfattar att ungdomar stör ordningen är högre i Djursholms södra. Andelen som ser att brist på belysning som ett problem i stor utsträckning/liten utsträckning verkar vara större i Danderyd centrala östra, Danderyd centrala västra och Danderyd västra.

Andel (%) som anser fenomenet vara ett stort/litet problem per kommundel

Annette Lindell

Utsatthet för brott

Utsatthet för brott har inte förändrats nämnvärt sedan 2020 bortsett från utsatthet för bedrägeri som har ökat med fyra procentenheter och utsatthet för stöld som minskat med fyra procentenheter sedan 2020. Andelen utsatta är 9 % för båda brotten

Förtroende för polisens och kommunens agerande

Förtroende för polis och kommun mäts med en fråga där respondenten får uppge om man tror att polisen respektive kommunen bryr sig om problemen i området. Andelen som svarar ja instämmer helt/instämmer delvis har minskat med runt 10 procentenheter för både kommun och polis i Danderyd. Trots det är Danderyd kommuns mätvärde det högsta uppmätta bland alla kommuner (53 procent instämmer helt eller delvis med påståendet)

Det är värt att notera att många uppger att de inte vet om de anser att kommunen bryr sig om problemen där de bor (36 %) och inte heller om polisen gör det (40 %). Samtidigt kan det vara svårt att veta vilket värde man bör sträva efter. Det kanske visar sig över tid när man följer en längre tidsserie.

Slutsatser

Danderyd är en jämförelsevis trygg kommun utifrån undersökningens frågeställningar.

Samverkan med SL, Bostadsbolag, Mörby Centrums ledning, skolor i närheten, föräldravandrare, väktarbolag och MTR beträffande knutpunkter för kollektivtrafik och dess omgivning bör fortsätta och utvecklas, bland annat genom trygghetsvandringar, föräldravandringar, insatser för att skapa en annan mix av människor på platserna under kritiska tider och

Annette Lindell

platssamverkan. Samverkan med fler som har intresse för dessa platser såsom föreningar, företagare och bostadsrättsföreningar skulle kunna utvecklas.

Andra insatser som gjorts på dessa platser är kamerabevakning och rondering av väktare och dessa insatser behöver sannolikt fortsatt kommuniceras för att förutom brottsförebyggande effekter även uppnå trygghetseffekter och förtroende för kommun och polis.

Arbete såsom informationsinsatser och grannsamverkan behöver fortsätta för att motverka bedrägerier, våld och tillgrepp och i vissa fall målgruppsanpassas bättre.

Annan tillämpning

Resultatet av undersökningen kommer att analyseras vidare och slutsatser kommer att användas både i operativt arbete⁶ och i kommande arbete då lägesbild och handlingsplan inom ramen för överenskommelsen med polis (KS 2022/0410) ska uppdateras.

Resultatet som framkommit i polisens trygghetsundersökning 2024 överensstämmer överlag väl med den nuvarande lägesbilden. En slutsats är att undersökningen stödjer tidigare slutsatser om att prioritera knutpunkter för kollektivtrafik och dess omgivningar.

Annette Lindell
Trygghetssamordnare

---

⁶ Med operativt arbete menas här exempelvis de operativa åtgärder som genomförs efter analys vid samverkansmöten som sker varannan vecka med interna och externa förebyggande aktörer.